

Selvitys pitää valtion perustaman talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen Hetli Oy:n toimintaa kilpailulain vastaisena

LEHDISTÖTIEDOTE 17.1.2018 – Valtion perustaman talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen Hetli Oy:n toimintamalli rajoittaa kilpailua ja siinä on suuria lainsäädännöllisiä ongelmia, kertoo professori Petri Kuoppamäen tekemä selvitys. Kuntaomisteiset palveluyhtiöt kritisoivat lisäksi kustannusten nousua, maakuntien vähäistä vaikutusvaltaa ja Hetlin ristiriitaista yhteisroolia omistajana ja tilaajana.

Kuntaliitto, Suomen Kuntasäätiö ja kuntaomisteiset palveluyhtiöt KuntaPro Oy, Monetra Oy, Kunnan Taitoa Oy, Kuhilas Oy, Saita Oy ja Siun Talous Oy ovat teettäneet kilpailuoikeudellisen selvityksen, jossa arvioidaan, vääristääkö ja estääkö Hetli Oy:n toiminta kilpailua. Selvityksen on toteuttanut kilpailuoikeuden professori Petri Kuoppamäki.

Hetli Oy on Valtiovarainministeriön kesällä 2017 perustama yhtiö, jonka on tarkoitus hoitaa maakuntien palkkahallinto ja taloushallinto 1.1.2020 alkaen. Maakuntiin tulee noin 220 000 työntekijää. Suunnitelman mukaan Hetli Oy siirtyy myöhemmin maakuntien yhteisomistukseen. Se myös määrätään niiden kuntaomisteisten palveluyhtiöiden osakkaaksi, jotka aikovat tarjota palveluita maakunnille. Näin maakunnat ja niiden tytäryhteisöt on tarkoitus velvoittaa käyttämään Hetli Oy:n palveluita.

Hetlin toimintamalli rikkoo kilpailulainsäädäntöä

Professori Petri Kuoppamäen kilpailuoikeudellinen selvitys osoittaa, että Hetli Oy:n toimintamalli rikkoo merkittävästi kilpailulainsäädäntöä sekä estää ja vääristää kilpailua. Nykyisin kuntamarkkinoilla talous- ja henkilöstöpalveluissa kilpailevat sekä kuntayhtiöt että osin yksityiset yritykset. Hetlille myönnettävät yksinoikeudet rajoittaisivat yritysten mahdollisuuksia tarjota talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja maakunnille. Lisäksi Hetlille mahdollisesti syntyisi määräävä markkina-asema, selvityksessä todetaan.

Jos valtio siirtää lainsäädännöllä markkinoilla tapahtuvaa tarjontaa itselleen maakuntalain ja asetusten perusteella, menettelytavassa menevät kielletyllä tavalla sekaisin julkisen vallan käyttö ja Hetli Oy:n liiketoiminta, jota lainsäädännön avulla luodulla yksinoikeudella avitetaan, selvityksessä sanotaan.

Hetli muodostaa suuria jääviysongelmia

”Jos Hetlillä on edustus jokaisen yhtiön hallituksessa, muodostuu suuria jääviysongelmia. On mahdotonta pitää kustannus-, hinta- ja asiakastiedot luottamuksellisina, jos yksi yhtiö on kaikkien kilpailijoiden omistajana”, sanovat kuntayhtiöiden toimitusjohtajat.

Kuntaomisteiset palveluyhtiöt kiinnittävät huomiota myös muihin ongelmiin, joita selvitys nostaa esiin: yksinostovelvoitteille on heikot taloudelliset perusteet, ne rajoittavat mahdollisesti palveluiden tarjoamisen vapautta, maakunnille ei tule todellista määräysvaltaa Hetli Oy:öön ja toimintaan saattaa liittyä valtiontukiongelmia, joista päättää EU:n komissio.

Selvitys arvostelee myös Hetli Oy:n yksinoikeuden taustalla olevaa ”perinteistä virastologiikkaa”, jossa hyötyjä oletetaan syntyvän automaattisesti toimistojen keskittämisenä. Todisteita tämän keskittämisen hyödyistä ei löydy, selvityksessä todetaan.

Selvitys arvostelee lainvalmistelun ristiriitaisuutta: kilpailua ollaan rajoittamassa tilanteessa, jossa samanaikaisesti pyritään lisäämään kilpailua avautuvilla sote-markkinoilla. Todennäköisesti veronmaksajille aiheutuvat kustannukset ovat Hetli Oy:n mallissa korkeammat kuin nykyisen kaltaisessa vapaassa kilpailussa, selvitys toteaa.

Kuntayhtiöt vaativat korjauksia lakiin ja peräänkuuluttavat kilpailua

Selvityksen tilaajat pitävät välttämättömänä, että Hetlin toimintamallia korjataan lainmukaiseksi.

”Kilpailu- ja osakeyhtiölakia rikkovat piirteet on syytä korjata viipymättä, jotta mallia pystytään kehittämään kaikkia kansalaisia palvelemaan suuntaan. Sote- ja maakuntauudistuksen kova vauhti ei saa johtaa kilpailunrajoituksiin tai kuntayhtiöiden omistajien aseman heikkenemiseen eikä aiheuttaa muita lainsäädännöllisiä ongelmia”, toteavat kuntaomisteisten palveluyhtiöiden toimitusjohtajat.

Kuntaomisteiset yhtiöt eivät kannata valtion ajamaa monopolimallia.

”Kuntayhtiöt ovat kehittäneet ja digitalisoineet kuntaorganisaatioiden talouspalvelut varsin tehokkaiksi. Olemme kilpailukykyisiä ja tuotamme kunnille merkittäviä hyötyjä nykyisellä avoimen kilpailun mallilla, jonka toivoisimme jatkuvan”, toimitusjohtajat lausuvat.

Lisätietoja:

Mika Kantola, toimitusjohtaja, KuntaPro Oy, 040 831 6409, mika.kantola@kuntapro.fi

Päivi Pitkänen, toimitusjohtaja, Monetra Oy, 040 574 8106, paivi.pitkanen@monetra.fi

Sami Puukari, toimitusjohtaja, Kunnan Taitoa Oy, 020 610 9202, sami.puukari@taitoa.fi

Riitta Hautaniemi, toimitusjohtaja, Kuhilas Oy, 044 791 8199, riitta.hautaniemi@kuhilas.fi

Salli Kortelainen, toimitusjohtaja, Saita Oy, 040 672 0774, salli.kortelainen@saita.fi

Anne Kosonen, toimitusjohtaja, Siun Talous Oy, 050 310 9702, anne.kosonen@siuntalous.fi